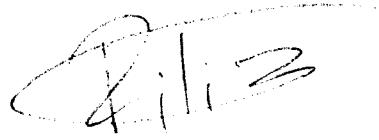

551
05.10.2018

3885

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt Selçuk** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Filiz KERESTECİOĞLU

Ankara Milletvekili

Son günlerde hükümetin, nafaka düzenlemesini içeren Medeni Kanun'un 175. ve 176. Maddelerinde değişiklik yapacağına dair haberler artmıştır. Nafaka düzenlemesine ilişkin kanun maddelerinde doğrudan cinsiyete atıf yapılmıyor ve nafaka isteme koşulu "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf" şeklinde tanımlanıyor olsa da pratikte lehine nafaka verilmesine hükmedilen taraf çoğunlukla kadınlardır. Bu durum, kadın-erkek eşitsizliğinin somut bir sonucu olan ekonomik yoksunluk ve yoksullukla mücadele etmesi gereken tarafın kadınlar olduğunu açık bir biçimde göstermektedir. Bu sebeple nafaka hakkındaki güncel tartışmalar da kadınlara ait bir hakkın yeniden düzenlenmesi bağlamında tartışılmaktadır ancak bu tartışmalar kadınların içinde bulunduğu koşullar ve eşit, özgür ve insan onuruna yakışır yaşam şartlarına sahip olma hakları göz ardı etmeden gerçekleştirilmelidir.

Nafaka düzenlenmesi özellikle süre kısıtı getirilmesi kapsamında tartışılmaktadır. Oysa ilgili mevzuatın mevcut hali nafaka isteyen tarafın yoksulluktan kurtulduğunun tespiti veya geçimini sağlayacak bir başkası ile yaşaması halinde nafaka ödemesine hükmedilen tarafın Mahkeme'ye başvurarak nafakanın kaldırılmasını talep etmesine imkan vermektedir. Uygulamada kadınların, nafaka almak için boşandıklarını, ancak geçimlik düzeyde olan nafaka için çalışmaktan feragat ettiklerini ya da sırf bu nedenle yeniden evlenmekten kaçındıklarını iddia etmek makul değildir. Ayrıca mevcut uygulamalar kadınların nafaka hakkından adil bir biçimde faydalanamadığını da göstermektedir. Boşanma sırasında nafaka erkekler için bir pazarlık konusu haline gelmekte, nafaka ödeyecek tarafın sosyo-ekonomik koşullarından bağımsız olarak en

385

asgari tutarda nafaka ödeyebilmek için erkeklerin kadınlara baskı yaptığı görülmektedir. Üstelik bağlanan nafakalar da kadınların geçimini sağlamasına imkân verecek miktarda değildir. Kaldı ki boşanma sonrasında varsa çocukların bakım ve geçim yükü de büyük çoğunlukla kadınların omuzlarına yüklenmekte bu durumda ise kadınların hükmedilen nafaka ile geçinmesi neredeyse imkansız hale gelmektedir. Ayrıca boşanma sonrasında erkeklerin nafaka ödememek için kayıt dışı çalışma, malları başkalarının üzerine yapma gibi yollar tercih ederek maaşlarından düzenli kesinti yapılmasının önüne geçebildikleri görülmektedir. Mevcut yaptırımlara rağmen erkekler nafakayı ödememeyi tercih edebilmektedir.

Gelecek düzenlemeye ilişkin bir diğer konunun ise nafaka isteyen kusur durumu hakkında olacağı bilinmektedir. Mevcut politik yaklaşım, boşanma komisyonu raporunda da görüleceği gibi kadınların boşanmak istemesini dahi kusur olarak görmekte iken nafaka ölçütlerinden birinin kusur kapsamını muğlaklaştırmak ve ahlaki ölçütlere bağlamak olması kadınlar açısından endişe vericidir. Aslolan özellikle kadınlar için evlilik boyunca ekonomik bağımsızlığını kurması önünde bir engel oluşup oluşmadığı, kadınların tüm bakım emeğini üstlenmek zorunda bırakılıp bırakılmadığı, işten ayrılmaya ya da çalışmamaya zorlanıp zorlanmadığı gibi konulardır.

Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de kadınlar erkeklere göre sosyal ve ekonomik haklardan faydalanma konusunda dezavantajlı konumdadırlar; kadınların istihdama katılım oranları hala çok düşük seviyelerdedir ve hükümetin kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla benimsediği politikalar büyük ölçüde esnek, güvencesiz ve ev eksenli çalışmayı destekler niteliktedir. Bu politikalar kadınları yoksulluğa, güvencesizliğe ve erkeklere ya da aileye bağımlı yaşamaya mahkum etmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye’de boşanma, erkekler için olduğunun tersine kadınlar için toplum nezdinde “damgalanmayı” bunun akabinde ev tutmaktan iş bulmaya bağımsız bir yaşam kurmaları önünde hayati pek çok zorluğu beraberinde getirmektedir. Türkiye’nin imzacı olduğu CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’nin getirdiği yükümlülöklere rağmen kadınların toplumsal yaşamda eşit konuma erişebilmesi, hukuki ve fiili eşitliğin sağlanmasını hedefleyen politikaların eksikliği ve mevcut politikaların da ne yazık ki kadınları güçlendirmeye odaklanmaması nafaka hakkındaki mevcut tartışmaların kadınların aleyhine bir düzenlemeye sonuç vereceği endişesini yaratmaktadır. Bu bağlamda;

1. Nafaka uygulaması hakkında yeni düzenlemeler yapılmadan önce Bakanlığınızca kadın yoksulluğu, nafaka tutarlarının kadınların boşanma sonrası ekonomik olarak hayatlarını idame ettirebilmelerinde yeterli olup olmadığı, kadınların nafakaya ihtiyaç duymaksızın bağımsız biçimde hayatlarını idame ettirmeleri için gerekli tedbirlerin belirlenmesi gibi konular üzerine araştırma yapılmış mıdır? Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet, kadın yoksulluğu ve istihdamı, kadının insan hakları konularında faaliyet gösteren sivil toplum örgütleriyle bir araya gelerek bu konu tartışılmakta mıdır?

2. Nafaka alan kişi sayısının cinsiyetlere göre dağılımı nedir?
3. Ödenmesine hükmedilen nafakaların kaç yoksulluk sebebiyle, kaç 6284 sayılı Kanuna dayanarak şiddet sebebiyle tedbiren yani “tedbir nafakası” olarak, kaç çocuklar için “iştirak nafakası” olarak bağlanmıştır? Cinsiyetlere göre ayrıştırılmış veriler içeren istatistiki durum nedir?
4. Mahkemelerce hükmedilen nafaka miktarlarının 500 TL altı, 500-1600 TL arası, 1600-3000 TL arası ve 3000 TL üstü olmak üzere cinsiyetlere göre ayrıştırılmış veriler içerecek şekilde oransal dağılımı nedir? Bu konuda yapılmış istatistiki veriler de içeren bir araştırma bulunmakta mıdır? Herhangi bir araştırma ya da istatistiki veri yoksa bu konuda bir araştırma yapılması düşünülmekte midir?
5. Süresiz nafaka alan kaç kadın mesleki danışmanlık hizmetlerinden faydalandırılmıştır?
6. “Nafaka aldıkları için işgücüne katılmadığı” iddia edilen kadınların işgücüne katılmalarına imkan tanıyacak, iş saatleri ile uyumlu, ücretsiz ve erişilebilir kreş imkanından faydalanabilmeleri için nasıl çalışmalar yapılmış ve yapılmaktadır?
7. Mahkemece hükmedilen nafaka ödenmediği için icra takibi yapılan ve/veya dava açılan vaka sayısı ve cinsiyetlere göre ayrıştırılmış veriler içeren istatistiki durum nedir? Bir ikametgaha kayıtlı bulunmadığı için hakkında icra takibi yapılamayan nafaka ödemekle yükümlü kişi sayısı kaçtır?
8. Mahkemelerce hükmedilen nafakanın ödenme süreleri konusunda (cinsiyetlere göre ayrıştırılmış veriler içeren) istatistiki bir çalışma var mıdır? Yapılması düşünülmekte midir?
9. Mahkemelerce yıllar içinde kaç davada nafakanın kaldırılmasına ya da indirilmesine karar verildiği konusunda (cinsiyetlere göre ayrıştırılmış veriler içeren) istatistiki bir çalışma var mıdır? Yapılması düşünülmekte midir?
10. Bakanlığınızın elinde yukarıdaki bilimsel veriler olmaksızın bir yasa değişikliği çalışmasına girişmesi bilimsel midir? Ülke gerçekleri ile bağdaşmakta mıdır?